

aan de antirevolutionaire beginselen. In verband met de thans veel gehoorde klacht over het ontbreken van een soort „Over-Overheid,” wijst Ds. Koffyberg op een prachtig *Standaard*-artikel van 26 September 1911, waaruit een gansch andere geest sprak.

In *de Standaard* van 3 October 1911 werd naar aanleiding van Italië's optreden tegen Turkije ernstig gewaarschuwd tegen „alle vergoelijking van rechtsverkrachting” ten bate van andere „Staten,” want...

„Men weet hoe de Pangermanisten in Duitschland reeds sinds jaren het van de daken prediken, dat Nederland een Duitsch kustgebied is, uitvloeisel van Duitsche stroomden, dat Duitschland zonder Nederland in te lijven, niet tot volle machtsontwikkeling kan komen, en dat het met name, zoo de worsteling met Engeland te komen staat Nederland niet missen kan. Laat nu in de ure des gevaars zulk een denkbeeld ook in de hooge Berlijnsche kringen ingang vinden, tot er een staatsman opstaat, die Italië's methode van 1870 en 1911 ook tegen ons in praktijk brengt, waar zult ge u dan aan vastklemmen, zoo ge zelf begonnen zijt met de Rechtsverkrachting ten koste van andere staten te vergoelijken.”

Zoo schreef *de Standaard* in 1911. Is het wonder, dat Ds. Koffyberg hierbij ter sprake brengt de vergoelijking van den inval in België?

De schrijver beantwoordt ook de vraag, of het „noodstandsberoep” opgaat, terecht ontkennend.

De conclusie, waartoe hij komt aan het slot van zijn eerste hoofdstuk is, dat de antirevolutionaire partij wel zal doen, in zake de bindbaarheid van het Recht in het algemeen en het Volkenrecht in het bijzonder, het te blijven houden met wat *de Standaard* van voor 1 Augustus 1914 altoos heeft geleerd.

Bij de beantwoording van de tweede vraag toetst de schrijver *de Standaard-exegese* van Matth. 10:34, Lucas 2:14, Deut. 2, Psalm 82:6 en 7. Ook in dit blad werd daarover wel eens iets gezegd. Ds. Koffyberg beroept zich hier weer op exegeten van den eersten rang, ook op de college-dictaten van den Hoogleeraar Kuyper.

In het derde hoofdstuk worden vooral besproken *de Standaard-artikelen* van 12 September 1914 en van 23 Januari 1915. Ook over de drie-sterren van 22 Januari 1915 en 16 Februari j.l. maakt de schrijver enkele opmerkingen. Hij toont aan, dat bij *de Standaard* „een ongemotiveerde sympathie en antipathie voor de partijen in dezen reuzenstrijd telkens te voorschijn komt.” En, zegt hij terecht, „als men zich op het sympathieën-standpunt stelt in dezen ontzaggelijken tijd, faalt men zoo licht in het „rechtvaardig oordeelen”, waartoe de H. Schrift ons oproept.”

Aangrijpend-ernstig is het slot.

„Gij, Calvinisten”, zoo roept de schrijver de antirevolutionaire partij toe, „moogt in deze dagen niet, om wat *de Standaard* het laatste half